

ЖОРЖ БЛОН

ЛОВ НА КИТОВЕ

Превод от френски: Любов Драганова, 1979

chitanka.info

— Диша! Ето там, там! Диша!

Прастарият вик на дежурния наблюдател на борда на китоловните кораби събужда и най-дълбоко заспалия китоловец. На своя мостик Енар Бьорник, разбира се, не спеше! Той вече бе отворил вратата и тичаше по стълбичката, която свързваше мостика с палубата. Да, той тичаше, летеше по палубата въпреки силното клатушкане, което разтърсваше парахода. В предната част го посрещна душ от воден прах. Очите на Бьорник бяха две лъщящи алчни цепки върху мокрото му лице. Той се обърна, вдигна глава към „свратето гнездо“.

— Къде? Къде?

Една ръка френетично махаше от „бъчвата“.

— Там, там, право напред! Диша! Диша!

Бьорник отново погледна. Хоризонтът се издигаше и спадаше пред него, сивите вълни изхвърляха пяната си към бялото небе.

— Диша! Ето там! Диша!

На върха на водния купол Бьорник забеляза между две вълни вертикалната струя. Въпреки разстоянието той без колебание позна парообразния прав стълб, с огънат от силния вятър връх. Струя на голям син кит. Бьорник премести до „пълен напред“ ръчката на машинния телеграф, поставен зад оръдието, като размахваше ръка отгоре надолу по посока на оста на кораба, за да разбере рулевиият, че трябва да насочи кораба право напред.

Слава богу, че отминаха седмиците, когато ловяха само кашалоти. Международната китоловна комисия беше оповестила по радиото, че вече се разрешава лова на синия кит и сега можеха да преследват тази първокласна плячка, това несравнимо богатство. Бьорник още беснееше само при спомена за всичкия безценен улов, който трябваше да оставят да си играе весело и предизвикателно в морето, докато в същото време оръдието беше заредено, а харпунът — готов за стрелба.

Подсиленият вълнорез на парахода пореше водата, хвърляше се срещу вълните, пяната се разлетяваше пред оръдието и изпръскваше Бьорник. Но Бьорник не забелязваше това: беше съсредоточил цялото си внимание в морето, като при всяко издигане на кораба преценяваше разстоянието между оръдието и водната струя на кита. От сушата може би човек дори нямаше да различи тази водна струя върху развълнуваната сива морска повърхност, но Бьорник я виждаше

отлично и непрекъснато изчисляваше разстоянието. Нямахте съмнение, китът не плуваше срещу парахода, а в същата посока, но не много бързо. Параходът устремно се насочваше към него с максималната възможна скорост, цялото му туловище вибрираше от напъна на машините. Бьорник имаше чувството, че корабът не се помръдва, че е залепен за морето. И не корабът, а неговото тяло вибрираше!

„Ще се гмурне! (Китовеите могат да се гмуркат на няколко стотици метра дълбочина.) Ще се гмурне и рискуваме да го изгубим!“

Животът на капитана-китоловец по местата, където ловува, е наситен с изтощително и вечно напрежение. „Е, какво, няма ли да има китове? Кога най-сетне ще чуя вика: «Диша»? Е, добре, сега го чувам, виждам водния стълб, бързо! Но дали дълго време ще виждам този стълб? Ако китът се гмурне, ако потъне на голяма дълбочина, дали отново ще изплува и къде, при какви условия? Дали ще чуе парахода, който го преследва, дали не ще побегне с все сила?“

Синият кит е шампион по бързина. Когато бяга, може да достигне скорост двадесет възла, а неговият параход — до осемнадесет възла... при условие, че не плава срещу вълните, както днес.

Бьорник изруга! Водната струя изчезна от повърхността. Китът се гмуркаше. На каква дълбочина, на какво разстояние, идете, че разберете! Синият кит изчезва в морските дълбини за пет, десет, петнадесет минути. Смъртоносни минути за китоловеца.

Бьорник се обърна. Той видя под себе си хората на палубата, които го гледаха. Почти целият екипаж беше тук, дори и готвачът. Единствени механиците, радистът и рулевиият бяха останали на постовете си и сигурно механиците и радистът умираха от яд, че не могат като другите да се качат на палубата и да ги обливат вълните. Някои от тези хора бяха виждали преследването на китове, забиването на харпуна, изтеглянето им покрай борда, но всеки кит беше за тях също така възбуждаща гледка, както и при първия улов; струваше му се, че нищо, дори и смъртна опасност, не би ги спряло да се стекат на палубата, за да го видят.

— Е, какво! — им извика Бьорник. — Потъна, е и? Ако сме го изпуснали, изпуснали сме го!

Дали Бьорник напускаше борбата? За нищо на света! Всеки кит, който забелязваше и преследваше, му принадлежеше като собствената

му кръв и ако трябваше да изгуби макар и един-единствен, то сякаш част от него самия се откъсваше. Всеки път, когато Бьорник виждаше лицата на мъжете, обърнати към него, лицата на тези мъже, за които сега той беше всичко, на него му се струваше, поне за минута, че получава от тях някаква свръхчовешка сила. Но преди успешния завършек всяка оптимистична дума можеше да донесе нещастие. Бьорник вдигна поглед и тръгна към мостика.

— Среден ход напред!

Китът навярно не плуваше с пълна скорост под водата; не трябваше да го задминават прекалено. Бьорник отново се върна на мостчето, само няколко крачки, за да извика на наблюдателя:

— Ако заспиш, ще те хвърля в морето!

Не, нямаше опасност мъжът в „бъчвата“ да заспи. Движението на кораба караше този манекен в шуба, залепен за мачтата, да описва опасни елипси.

— Не мога да изхвърлям воден стълб вместо него! — извика мъжът.

Бьорник сви рамене, върна се на мостика, където всички прозорци бяха свалени. Щом зърнесе воден стълб, Бьорник отваряше всичко, не искаше да има никаква преграда, никаква пречка между него и кита. Там, в предната част на кораба, се издигаше и се спускаше в бялото небе оръдието, и всеки път водата го заливаше. Висящият преден край на харпуна — сто и двадесетметровото блестящо найлоново въже — трептеше на вятъра. Всяко от тези въжета струваше двеста лири стерлинги; нито едно не можеше да послужи за улов на повече от двадесет кита, някои се късаха още при първата жертва. Но цената на един син кит можеше да бъде две хиляди лири стерлинги.

— Вятърът не отслабва — каза рулевият.

— Виждам, дявол да го вземе!

Всички опънати въжета на кораба вибрираха на вятъра като струни на арфа. Бьорник хвърли поглед през десния борд. Над бялата бариера на грамадния леден блок, близо до хоризонта, небето ставаше оловносиво. Между ледения масив и парахода имаше няколко големи айсберга. От другата страна — от лявата страна на кораба, се забелязваше миниатюрният силует на кораба, който събираше убитите китове и ги извозваше към кораба-завод. По морската повърхност не се виждаше нищо друго. Корабът-завод не се виждаше, вероятно бе

някъде зад хоризонта, от лявата страна. Бьорник знаеше, че барометърът спада. Дали не иде буря?

— Диша! Ето там, там, диша!

Бьорник изхвъркна навън. Още преди да стигне до платформата, той видя водоскока. Видя водоскока, видя и кита, който изплува съвсем близо. На триста метра. Лъщящият синкаво-черен гръб, прекрасен, широк и въпреки това аеродинамичен, цепеше водата перпендикулярно на вълните, с вдигната ветрилообразна опашка, превита в горната си част от вятъра. Бьорник размаха дясната си ръка, но явно рулевиият също виждаше кита, тъй като корабът вече завиваше надясно.

Бьорник държеше приклада на оръдието, дясната му ръка стискаше като в клещи приклада на тежкото масивно малко оръдие, отлично монтирано, което се въртеше около оста си като играчка.

— Чакай, миличък! Почакай!

Китът величествено пореше вълните, все по-голям, все по-красив, като се издигаше без усилие и се плъзгаше по повърхността.

— По-близо, миличък! По-близо! Нека да се кача на гърба ти!

Бьорник говореше полугласно, тихичко или може би дори не говореше, може би думите му съществуваха само в мисълта му. Бедрата на Бьорник бяха силно напрегнати, пироните на неговите ботуши се забиваха в дъските на палубата, лицето му, окъпано от леден воден прах, се сгърчваше; но китоловецът не усещаше ледените пръски, нито тялото си; целият беше пронизан от една мисъл, друго нищо не съществуваше: само този плъзгащ се по водата кит; всъщност в този момент Бьорник се сливаше с кита, който ставаше все по-голям и капитанът беше част от кита, плъзгаше се с него сред вълните. Китът вече бе само на шестдесет метра, на петдесет...

Харпунът излетя, въжето се разви. Бьорник остави оръдието, хвърли се към машинния телеграф: „Малък напред! Стоп! Малък напред!“ Харпунът бе добре забит, точно зад главата. Важното бе да не бъде изтръгнат. Бьорник гледаше ту кита, ту човека на скрипеца.

— Изтегляй! Стой! Отпусни малко.

Влакното се опъваше и отпускаше.

— Тук си, миличък! Тук си! Полека! Полека!

Китът беше на триста метра от носа на кораба. Той бягаше, като се опитваше да увлече след себе си кораба, а корабът го следваше и

задържаше. Бьорник непрекъснато даваше заповеди на механика и човека на скрипеца, за да може харпунът, свързан с кораба посредством находчиво еластично приспособление, да задържи кита, да отпусне малко, после пак да го задържи. Ах, този син кит, този шампион, когото старите риболовци с малките плавателни съдове не можеха да преследват, не смееха да нападат, сега този голям кит беше намерил достоен противник! С този забит харпун има малък шанс! Харпунът, изстрелян като снаряд, целият се забива в кита, а тази част, която е зад острието, избухва незабавно и допълнителните куки на харпуна изскачат. Проникнали в голямото тяло посредством взривния връх, те сигурно му причиняваха ужасна болка и започнаха да парализират жизненоважните му центрове.

От време на време китът се гмуркаше за малко, опъвайки въжето, и отново изплуваше, изхвърляйки стълб вода. Но този стълб вече не беше така мощен, вятърът го пречупваше по-близо до основата. Притиснати един до друг на палубата, мъжете млъкваха всеки път, когато морска вълна скриваше от погледа им кита, и отново, също като зрители на древногръцка гимнастическа борба, започваха да крещат, екзалтирани, щом животното се появяваше, притегляно от въжето, и то все по-близо до кораба. Широкият и дълъг гръб се издигаше по-бавно по водните хълмове, понякога се спираше насред стръмнината и се връщаше.

— Ето го! Ето го! Той е наш!

— Мълчете! — реवेशе Бьорник. — Ще ви убия!

Голямата опашка все още се извиваше, лъщящата маса още се издигаше, достигаше пенестия гребен на някоя вълна и изчезваше. Мъжете кълняха, ругаеха високо, но безмилостното въже пак се изопваше, черният гръб отново се появяваше в гълбината на вълните. Китът беше на по-малко от петдесет метра.

— Стоп! Малък назад!

— Цъфна вече! Цъфна!

Мъжете крещяха, вкопчваха се един в друг с отворена уста, прехласнати. Парообразният фонтан беше порозовял, на фона на бялото небе ясно се виждаше как се променя цветът му. После стана съвсем червен. Китът „цъфтеше“, той изхвърляше кръвта си.

Кръвта бликаше от надупчените му дробове, разпръскваше се от вятъра, падаше като дъжд на няколко метра от кита, обагряйки морето.

Мъжете бяха млъкнали. Без да искат, те бяха млъкнали, за да слушат, и чуха. Въпреки свиренето на вятъра в такелажата, те чуха силното хъркане на агонизиращия нит, бучене, което напомняше шума на миноносец, плаващ с пълна скорост, странен, мощен, мъчителен стон, жестока наслада за ухото на ловеца.

Последно подръпване разтърси въжетото, хъркането спря изведнъж. Червеният гейзер изчезна, черна кръв закана по гърба на кита. Голямото тяло се обърна на една страна, лъсна набръчканият светъл корем. На капитанския мостик Бьорник викаше:

— Изтегляй! Изтегляй!

Мъже тичаха по палубата, влачеха вериги, развиваха стоманени въжета. Китът се докосваше до вълнореза. Помощникът на капитана, който бе застанал до Бьорник, се наведе почти изцяло навън и с мощен удар заби в набръчкания корем на кита острие, поставено в края на тръба.

— Надувайте! Надувайте!

Сините китове потъват бързо, след като ги убият. Това беше другата причина, заради която риболовците от старите времена се бяха отказали да ги ловят. Кухото острие, забито в кита, щеше да вкара достатъчно сгъстен въздух, за да се задържи на повърхността.

— Бързо! Бързо! — викаше Бьорник.

Помощникът изтръгна острието, в образувалата се дупка напъха дървена конусовидна запушалка. Бьорник се бе върнал на мостика.

— Напред! Ляво на борд! Стоп!

Трябваше да се маневрира, китът трябваше да бъде изравнен с борда, с опашка към носа. Скрипецът отново се завъртя.

— Опрете скрипеца!

Няколко мъже се опитваха да обвият с верига задната част на кита, близо до опашката. Трябваше да се извади опашката от водата с помощта на веригата и да се пъкне в гривна от стоманено въже, ето това трябваше да се направи. После щяха да отпуснат веригата, да откачат въжетото от харпуна (той щеше да бъде прибран от корабазавод), щяха да оставят кита във водата, а по-късно корабът-влекач щеше да го прибере, използвайки стоманената гривна. Усъвършенствуванията средства, с които днес разполагат корабите, донякъде улесняват при хубаво време тези операции. Но вълните люлееха и кита, и кораба, мъртвата сто и тридесеттонна маса дърпаше

веригите и скрипеца. На човек му се струваше, че ще го изтръгне от палубата. Над цялата тази суетня Бьорник се разхождаше напред-назад по мостика и врещеше своите заповеди.

— Дявол да го вземе, спите! Всички спите! Искате морето да ни вземе този кит?

— Диша! Диша!

Всички глави се вдигнаха. Там манекенът с шубата сочеше с ръка към задната част на кораба. Виждаше се друг кит.

— Диша! Диша! Там, там, диша!

Бьорник изтича на мостика, затваряйки с трясък вратата. Мъжете го видяха да се появява отново на покрива, да изкачва по няколко стъпала наведнъж.

— Какво, да не си мислите, че сте на кино? — извика помощникът. — Размърдайте се!

Един моряк с две ръце забиваше в гърба на кита дълъг прът, на края на който се вееше триъгълник от жълт плат с номера на кораба. Радистът беше вече съобщил на кораба-завод и там, в едно изолирано помещение, счетоводител вписваше във ведомостите името на кораба.

— Охлюви такива! — извика Бьорник, който се бе върнал на мостчето. — Искате ли всички да пукнете от глад? Глухи ли сте?

— Диша! Диша!

Наблюдателят отново започна да крещи, като че ли викът му трябваше от това разстояние да промуши кита или незабавно параходът да връхлети върху него.

— Знам! — изкрещя Бьорник. — Лазиш ми по нервите!

Но ако не беше извикал, Бьорник щеше да го обвини, че спи! Най-сетне мъртвият кит беше откачен от въжето, една вълна го отдалечи, а флагчето му се вееше на върха на пръта. Корабът-влекач, който също беше предупреден по радиото, навярно бе на път към мястото, където се намираще китът. Бьорник се върна на мостика.

— Пълен напред! Двадесет и пет градуса надясно.

Корабът подскочи, целият се разтресе от рязката промяна. Бьорник видя как хората му се вкопчваха за каквото им попадне на палубата. Нямаше време за разтакаване. Китът беше далече.

Бьорник забеляза, че вятърът много бързо промени посоката си, задуха от юг, като донасяше ледения дъх на айсбергите. Лош знак.

Трябваше да настигнат този кит, преди вълните да променят посоката си.

Китът изчезна, после отново се появи отляво, след като бе потънал само за пет минути.

— Десет наляво!

Морето подхвана кораба от задната част, после отстрани — мостикът се наклони на 25 градуса, — а после откъм предната лява част.

— Така дръж!

С добър ход корабът пореше вълните. Но скоростта намаля. Бьорник се свърза с механиците.

— Правите ли всичко, което е възможно?

Да, машините даваха всичко, пък и не трябваше да разбият кораба във вълните.

— Малко надясно. Така. Сега наляво.

Бьорник постави ръката си върху ръката на рулевия. Той не чувствуваше пръстите си, изкривени от ревматизма, измръзнали под ръкавиците. Чифликът в Сандефьорд, удобствата в този дом, построен на висока цена: Бьорник не съжеляваше за нито едно от всички тези неща, дори не мислеше за тях. Сега бе само ловец, нещо като риба — ловец на китове.

— Диша! Диша!

Бьорник отново се озова на мостика и тръгна към палубата. Този път трябваше да се държи за преградните въжета. Вълните, много по-високи от кораба, които се издигаха пред предната му лява част, помитаха цялата палуба, свличайки се обратно в морето. Мъжете на палубата повдигаха към главния китоловец лица на циркови зрители, които наблюдават акробат върху трапеца. Бьорник вече виждаше кита съвсем близо, може би на сто метра. Той се издигаше и потъваше пред кораба. По-малък от предишния, китът плаваше съвсем спокойно, като че ли си мислеше, че е неуязвим сред този морски хаос.

„Ами ако го изпусна!“... — помисли Бьорник.

Като всички китоловци и той беше пропуснал много китове, страхливи, хитри, изплъзващи се ненадейно и често, след като ги бе изпускал, отново ги подгонваше и ги улавяше. Но нямаше да бъде лесно да се маневрира в такова време.

— Хайде, миличък, хайде! По-близо, по-близо!

Плячката, огромна и близка, се движеше много бързо пред оръдието, издигаше се до небето и — буф! — изчезваше. Изправен на платформата, Бьорник беше потопен във водата също като фигура, изваяна на носа на кораба. От време на време вълните, които обливаха лицето му, напълно го заслепяваха. После отново отваряше очи: добре! Китът е още тук.

Мъжете на палубата виждаха ясно как голямата опашка мърда сред вълните. Бум! Бьорник стреля. Китът изчезна! Опънатото въже потъваше, като че ли някакъв подводен скрипец го навиваше с голяма скорост, Бьорник се мяташе като луд на палубата.

— Отпускате! Отпускате!

Устремен с голяма скорост напред, корабът въпреки това оставаше впечатление, че е теглен като отломка.

Това лудо бягство бе невероятно, то не можеше дълго да продължи! Бьорник чакаше неспокоен първото отпускане на въжето. Преследването бе доближило кораба до ледения масив и няколко айсберга вече се виждаха ясно право пред тях.

„По-скоро бих се врязал в ледниците!“ — помисли Бьорник.

Той се обърна и извика на моряците:

— Не сте ли готови? Нямаме секунда за губене, ясно ли е!

Те се раздвижиха, за да приготвят въжетата и веригите. Всеки от тях мислеше, че са нужни най-малко четири ръце, за да се придвижват и да работят при минимална безопасност върху тази палуба-люлка. Те също гледаха айсбергите. Вятърът залепваше ледена корица по брадите и веждите им.

Когато Бьорник видя най-сетне въжето малко да се разхлабва и бавно да се издига, не можа да сдържи вик на радост. Даде знак на хората от скрипеца да разхлабят въжето. При това море корабът не можеше да спре, всичко трябваше да се върши със скрипеца: да се навива въжето, да се отпуска, отново да се навива, както рибарят борави с макарата, когато лови пъстърва. Китът бавно се появи.

— Мой си, проклетнико! Мой си!

Така беше. Китът беше изразходвал силите си, като бясно се гмурна към дълбините. По-малко от минута след изплуването си той спря на повърхността и изхвърли кръв. Мъжете видяха как фонтанът порозовя и почервеня. Агонизиращият кит беше толкова близко до

парахода, че те усетиха зловонната миризма, а вятърът отвя кървавия дъжд чак до тях.

Напомпването и завързването на предишния кит беше играчка. А сега помощник-канитанът, легнал по корем в края на мостика, заливан от водата, хванат за краката от двама мъже, не успяваше да забие острието с маркуча поради огромните връхлитащи вълни.

— Искаш ли да опитам? — попита Бьорник. Все така проснат, помощникът направи някакво движение, което навярно бе свиване на рамене. Най-сетне той успя. Успя да постави тапата. Бяха необходими десет минути, за да довлекат кита успоредно на борда. Мъжете, които се опитваха да впримчат опашката, изпитваха чувството, че се борят срещу все още живо чудовище. Всеки път, когато краят на тялото се отдалечаваше, някой от тях едва не падаше във водата. Зад себе си, над себе си те чуваха гневния глас на Бьорник, а по вратовете им се стичаше ледена вода. Когато най-сетне халката бе пъхната, някои от мъжете се строполиха на мостика.

— Дръжте се! — им извика Бьорник. — Ако морето ви отнесе, няма да ви изваждам!

Забитият в кита прът се огъваше от вятъра като тръстика, снежинки летяха хоризонтално в ледения въздух.

След като китът най-сетне бе отвързан, Бьорник се върна на мостика. Той нареди да бъдат затворени всички прозорци.

— Среден напред. Карай към средата на айсберга.

Близо час по-късно параходът вече не бе разтърсван от яростните вълни. С бавед ход той спокойно плаваше срещу вятъра и вълните на тридесет метра от айсберга. От всяка страна на тази ледена маса се разбиваха огромни вълни, но точно около айсберга имаше и зона на относително затишие, където корабът можеше да се подслони. Така всеки път, когато лошото време ги принуждава да прекъснат лова, врагът номер едно на мореплавателите се превръща в защитник на китоловните кораби от Антарктида.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.